

OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 8 maart – 11:00 uur d.d. 9 maart

Directie Communicatie OCW | Met input van RIVM, BZ, IenW, RVO en OCW

10.2e

Wie is getroffen? (1e ring)

- Nederlanders besmet en/of geïsoleerd in gebieden getroffen door COVID-19
- Patiënten, medewerkers en bezoekers van gesloten Nederlandse ziekenhuizen
- Bedrijven die afhankelijk zijn van getroffen gebieden

Wie is betrokken? (2e ring)

- Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders
- Zorginstellingen en personeel
- Organisaties met getroffen medewerkers/studenten
- Werknemers en klanten van getroffen bedrijven

Wie voelt zich betrokken? (3e ring)

- Actieve burgers die zich (o.a. op sociale media) zorgen maken over het virus
- Algemeen publiek
- Politici

Samenvatting - Karakterisering berichtgeving

De media-aandacht voor COVID-19 is ook maandagochtend nog groot. Naast cijfers over het aantal besmettingen is er aandacht voor de economische gevolgen van het Coronavirus voor de wereldeconomie (Volkskrant voorpagina). Het FD vraagt zich af of de rechts-populistische partijen binnen Europa electoraal munt kunnen slaan uit de ziekte-uitbraak. Trouw besteedt nog aandacht aan de Groningse studenten. Trouw en voornamelijk *regionale kranten spelen met name de maatregelen in Noord Brabant een grote rol.*

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)**Slachtoffers**

- De teller van het aantal besmettingen stond zondagavond op 264.
- De grootste concentratie infecties bevindt zich in Noord-Brabant, de provincie waarvoor dit weekeinde extra maatregelen werden afgekondigd: Brabanders is gevraagd om ook bij milde klachten (verkoudheid, hoesten, koorts) thuis te blijven.
- Van de bevestigde infectiegevallen zijn er negentig in Noord-Brabant.
- Er zijn afgelopen weekeinde nog eens twee patiënten overleden na besmetting met het coronavirus, waarmee het totaal in Nederland op drie komt sinds het begin van de epidemie. De nieuwe sterfgevallen betroffen een 86-jarige man uit Uden en een 82-jarige man uit Sittard-Geleen. Beide mannen waren al ernstig ziek.
- Het RIVM doet nog onderzoek naar de besmettingsbron van 47 besmette personen. Van 74 mensen is bekend dat zij het virus hebben opgelopen via iemand die al eerder positief was getest op het virus.

Scenario's

- Ook als het coronavirus zich niet verder verspreidt, halveert de wereldwijde economische groei. Dat schrijven economen van de Rabobank in hun kwartaalbericht. Ze verwachten dat de economische groei zelfs helemaal verdwijnt als het coronavirus een pandemie wordt. China krijgt de hardste klappen. De economen verwachten daar ruim 3 procent minder groei. "De groei is daar lager dan wij ooit hebben gemeten", zegt een van hen.
- De voormalige president van DNB Nout Wellink laat weten dat er een gevaar is voor een recessie in Nederland. Volgens hem is het belangrijk om ervoor te zorgen dat autoriteiten maatregelen nemen om

te zorgen dat gevoelige sectoren in de economie kunnen worden ondersteund. Wellink ziet er een grote rol weggelegd voor centrale banken.

Informatiebehoefte

- Op het informatienummer zijn tussen van zondag – maandag 09.00 4963 telefoontjes beantwoord. De meeste mensen bellen vanuit Noord-Brabant (Eindhoven, Breda) of Amsterdam. De drie meest gestelde vragen zijn: (1) Heb ik het coronavirus en moet ik thuisblijven? (2) Ik maak me zorgen over mijn gezondheid, wat moet ik doen? (3) Wat zijn de symptomen van het nieuwe coronavirus?
- Twitteraars maken zich grote zorgen over de effecten van het coronavirus op de gezondheid van de Brabantse economie. Sommige van hen vinden de maatregelen van het RIVM overdreven en de economische kosten die ermee verbonden zijn buitenproportioneel.

Waarneembaar gedrag (Schadebeperking)

Economische gevolgen

- In verschillende kranten artikelen met voorspellingen over de economische gevolgen van het uitbreken van het virus.
- Economen zijn onzeker over de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus, schrijft *FD*. Zowel de aanbod- als de vraagzijde worden getroffen. Daarnaast is er een schok op de arbeidsmarkt. Doordat wereldwijd 290 miljoen kinderen niet meer naar school gaan is er ook uitval bij de ouders die niet in de gelegenheid zijn naar hun werk te gaan omdat ze op hun kinderen moeten passen. Dit 'preventief absentisme' op het werk leidt bij een epidemie tot relatief grote economische schade (*FD*).
- Economen van de Rabobank voorspellen op basis van een pandemie-scenario dat verslechtering van de situatie kan leiden tot een wereldwijde recessie die ook Nederland zal raken. Naast het stilvallen van de productie in meerdere landen komen er volgens de Rabobank binnenlandse problemen bij: minder evenementen, minder restaurantbezoek en bedrijven die ook hier stilliggen. Daardoor wegvallende vraag naar andere diensten, zoals schoonmaak. Zo'n kettingreactie kan tot faillissementen leiden, aldus de Rabobank (*Telegraaf,nu.nl*).

Koninklijk huis

- Het Koninklijk paar zal vanwege het coronavirus tijdens het staatsbezoek aan Indonesië in principe geen handen schudden.

Havens/maritiem

- Buitenwerf, president van Seatrade, schat in dat de coronacrisis leidt tot een tekort aan koelcontainers. Daardoor komt het transport van bananen en tropische vruchten in het gedrang.
- Haveneconoom Kuipers en de Jong, consultant bij het Rotterdamse adviesbureau Ecorys, waar hij zich bezighoudt met de haven, verwachten dat de coronacrisis mogelijk ook op lange termijn blijvende gevolgen heeft voor de Rotterdamse haven. Bedrijven willen minder afhankelijk zijn van China, gaan lokaal produceren en dat kost de haven werk, verwachten Kuipers en de Jong.
- Voor de kust van Californië ligt het cruiseschip Grand Princess in quarantaine. Van de 3500 opvarenden zijn er zeker 21 besmet met het coronavirus. Waarschijnlijk meert het schip vandaag aan in de stad Oakland.

Luchtvaart

- De KLM schrapt vluchten naar Milaan en Venetië. Vluchten naar Turijn, Genua en Bologna gaan nog wel door.
- Het reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor delen van Italië is dit weekend aangescherpt naar 'rood' (niet reizen). Nederlandse reizigers in deze gebieden wordt aangeraden te vertrekken. Dat advies en de terugkeer van veel Nederlanders vormt geen aanleiding voor Schiphol

om de uit het risicogebied afkomstige reizigers te screenen. „Het blijft de eigen verantwoordelijkheid van reizigers om het aan te geven als ze verschijnselen hebben en uit een risicogebied komen”, meldt een woordvoerder. Het RIVM wijst erop dat het virus overgedragen wordt door hoesten en niezen. „Dus zolang reizigers die klachten niet hebben, hoeven ze ook niet getest te worden.”

- IranAir stopt voorlopig met haar route tussen Teheran en Schiphol. Het Iraanse persbureau IRNA meldt dat alle vluchten naar Europa van de maatschappij tot nader order worden gestaakt. IranAir vliegt twee keer per week naar Schiphol.
- Lufthansa, Swiss, Alitalia en de Israëlische maatschappij El Al hebben vluchten naar Schiphol geannuleerd vanwege de verminderde vraag naar vliegtickets.
- Het Britse Flybe is deze week failliet gegaan, nadat de coronacrisis de al noodlijdende maatschappij de genadeklap gaf.
- De Italiaanse vliegmaatschappij Alitalia kondigde zondag aan alle vluchten van en naar de luchthaven Milaan-Malpensa vanaf maandag op te schorten.
- Het Duitse luchtvaartconcern Lufthansa overweegt steun te vragen van de overheid om de impact van het nieuwe coronavirus te verzachten.
- ACN Air Cargo Netherlands meldt op de website bij vragen op de RIVM website en op de Schiphol site te kijken voor de laatste stand van zaken.

Spoor/openbaar vervoer

- ProRail laat het Operationeel Besturingscentrum Infra (OBI) vanaf maandag op twee verschillende locaties werken. Het OBI is de afdeling van ProRail dat de hoogspanningsinstallaties bewaakt en bedient. Ook zorgt het OBI samen met de onderhoudsaannemer voor het afhandelen van bijvoorbeeld tunnelstoringen. Het team bestaat uit een beperkt aantal, formeel gecertificeerde specialisten en het is vitaal voor de continuïteit en veiligheid van het treinverkeer.

Weg

- Het CBR vraagt inwoners van Noord-Brabant met klachten met klem niet naar het examen centrum te komen. Meldt u in plaats daarvan zo snel mogelijk bij de Klantenservice van het CBR, zegt het CBR. Examen of rijtest kunnen zonder extra kosten op een later moment worden ingehaald. Ook inwoners uit de rest van Nederland vraagt het CBR om bij klachten van verkoudheid of hoesten én bij koorts niet naar het examen centrum te komen.
- In de noodmaatregelen voor Noord-Italië staat geen bruikbare informatie voor de transportsector. TLN adviseert zijn leden daarom te controleren of laden en lossen mogelijk is op adressen in de gebieden waarvoor de quarantainemaatregelen gelden. Het ministerie van Buitenlandse Zaken kondigde zojuist code rood af voor Noord-Italië. Onduidelijk is wat dit precies betekent voor het beroepsgoederenvervoer van en naar Noord-Italië. TLN tracht hier duidelijkheid over te krijgen bij de autoriteiten.
- Nederlandse transportbedrijven hebben moeite om truckers te vinden die het coronagebied in willen. Met het negatieve reisadvies zal dat nog moeilijker worden, verwacht Raben van transportbedrijf Raben: „Wij werken met onderaannemers en chauffeurs bedanken voor zo'n rit.”

Buitenland

- Alle grote Nederlandse nieuwsbronnen melden de aanpassing van het reisadvies Italië zonder commentaar (o.a. [AD](#), [De Telegraaf](#), [Metro](#), [NOS](#), [Nu.nl](#)).
- Reizen naar de rode gebieden in Noord-Italië kunnen volgens de ANVR tot begin april kosteloos worden geannuleerd ([Telegraaf](#)).
- Volgens directeur Oostdam van de ANVR zijn er op dit moment nog een paar honderd Nederlanders in Noord-Italië die hun reis hebben geboekt bij een ANVR-reisbureau. De verwarring onder hen is groot, aldus Oostdam in [De Telegraaf](#).

Sport

- Feyenoorders moeten pers en fans mijden
- De organisatie van de Formule 1-race in Bahrein maakt zondag bekend dat de Grand Prix op 22 maart achter gesloten deuren afgewerkt wordt.

Onderwijs

- Meer dan twintig scholen in Brabant zien zich genoodzaakt om maandag leerlingen thuis te laten. De scholen kampen met een lerarentekort door het coronavirus, meldt het Brabants Dagblad. [?](#)
- Andere scholen en scholengemeenschappen in Brabant beginnen zich zorgen te maken en nemen voorzorgsmaatregelen door b.v. brieven te sturen naar ouders waarin ze aangeven dat er een risico is dat klassen wellicht moeten thuisblijven als leerkrachten met verkoudheidsverschijnselen kampen.
- Twee kinderen in het Drentse Coevorden zijn besmet geraakt met het coronavirus, meldt de GGD Drenthe zondagavond. De kinderen zitten op verschillende scholen. De schooldirecteuren hebben ouders en verzorgers van leerlingen via een brief op de hoogte gesteld.

Betekenisgeving

- Geert Wilders plaatst twee berichten op Twitter over het reisadvies Italië. Hij uit kritiek op het niet aanpassen van het reisadvies terwijl Italië 16 miljoen mensen in quarantaine plaatst. Dit bericht wordt bijna 500 keer gedeeld. In de bijna 200 reacties onder het bericht klinkt veel cynisme door t.o.v. de regering.
- Na aanpassing van het reisadvies plaats Wilders een tweede bericht dat aanzienlijk minder wordt gedeeld. De reacties erop hebben echter dezelfde cynische toon.
- Ook veel burgers praten op Twitter over het reisadvies. Ook daarbij veel cynisme over de, in hun ogen, late en inadequate reactie op de Noord-Italiaanse quarantaine.